

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 11833
Tarih : 26.02.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

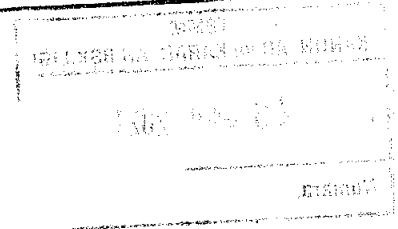
4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Kemalbay

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ
İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe	
Tarih :	02 Mart 2021	Esas No: 2/3628

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
26 Şubat 2021
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
26 Şubat 2021
No. 785963
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GEREKÇE

Türkiye’de çalışma yaşamı her geçen gün çalışanlar aleyhine gelişmelere sahne olmakta, pandemi ile birlikte derinleşen ekonomik krizin faturası emekçilere kesilmektedir. Şirketlerin işçilerin hakkedişlerine el koymayla sonuçlanan iflasları, sendikalaşan ve hak arayan işçilere tahammülsüzlük, ucuz iş gücü peşinde koşma ve güvencesiz işçi çalıştırma politikaları yaygın bir realite olmaktadır. Mevcut mevzuat ve işçi ve işveren arasındaki asimetrik güç ilişkileri patronların hukukun arkasından dolanmasına elverişli pek çok imkân sunarken, buna karşılık hak arayan işçiler hantal hukuk labirentlerinde adaletsizliği ve sokakta kolluğu karşılarında bulmaktadırlar. Şirketlerin sendikaların yetkilerini boşa çıkartma politikaları, ucuz iş gücüne erişme hedefleri, pandemiye fırsata çevirme hevesleri nedeniyle ücretsiz izin uygulamaları ve geçersiz Kod 29 uygulaması ile yaygın işten atmalar yaşanmakta, iflas ettiğini beyan eden muvazaalı işlemlerle sermayesini gizleyen firmalar rahatlıkla işçilerin ücretlerini kıdem, ihbar, ücret gibi hakkedişlerini ödememekte, el koyabilmektedirler. Yurt içinde yaşanan mağduriyetlere benzer şekilde Türkiyeli şirketlerin yurt dışında almış oldukları ihaleler ve işlerde çalıştırmak üzere başka ülkelere çalışmak için götürülen işçiler de maruz kalmaktadır. Yurt dışında çalıştırılan işçilerin iş güvenliğinden ve iş güvencesinden yoksun çalışma şartlarının yanı sıra; devletin de ücretlerini, tazminatlarını, hak edişlerini alamayan ve bunları almak için hak arayışlarına giren emekçilerin yanında olmadığı görülmektedir. Yurtdışında çalıştırmak için Türkiye’den işçi götüren firmalara gittikleri ülke ile Türkiye arasında yaşanacak sorunlar ilk önce işçileri mağdur edebilmektedir. Ülke dışında çalışan emekçilerin devlet tarafından hakları, hukukları yeterli düzeyde güvence altına alınmamaktadır. Örneğin Cezayir’de iş yapan Kayı İnşaat’tan aylardır ücretlerini alamadıkları için greve çıkan işçiler yabancı bir ülkede kolluk tarafından şiddete maruz kalırken Türkiye tarafından korunmamış, buna karşılık aynı esnada şirketin sahibi Coşkun Yılmaz’a Cumhurbaşkanı eliyle “En başarılı iş adamı” ödülü verilebilmiştir. Kayı İnşaat İşçilerinin Cezayir’de yapmış oldukları grev sonrası Dışişleri Bakanlığı’nca gönderilen arabulucu ile şirket arasında Mart ayında ödemelerinin yapılacağına dair arabuluculuk sözleşmesi imzalanmış ancak üstünden bir yıl geçmesine rağmen ilgili şirket tarafından işçilerinin alacaklarının ödenmemiştir. Hükümet bu hususta halen sorunu giderici herhangi somut bir adım atmamıştır.

Devlet yetkililerinde sermaye temsilcilerinin sorunlarını önceleyen, işçilerin sorunlarını ve taleplerini ise hukuk labirentlerine havale eden bir anlayışın mevcut olduğu pek çok örnekle gösterilebilir. Bu tutum işçiyi az yurttaş görme anlayışının bir tezahürüdür. Çalışanlar

yeryüzündeki bütün değerleri üretenlerdir ve üretirken yönetime de ve hak ettikleri yere de sahip olmalıdırlar. Öncelikle işçiyi az yurttaş görme anlayışı terk edilmeli, çalışanların hukuki güvenceleri etkinleştirilmeli, çalışanların haklarının dünyanın neresinde olursa olsun korunacağının garantisinin devlet tarafından verilmelidir. İşçinin tüm haklarını garanti eden devlet daha sonra alacakları şirketlere rücu ettirmelidir.

Böylece asimetrik güç ilişkileri çalışanlar lehine dönebilir, işverenler tarafından işçilerin haklarının gasp edilmemesi için ve yurtdışında çalışanların ülkeler arasındaki gerilimlerden zarar görmemesi için mevcut mevzuat çalışanların haklarını almada daha iyi bir konuma taşınmış olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1: Maddenin kapsamı belirlenmiştir.

MADDE 2: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 5/g maddesi “*Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır ve bunlar hakkında kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır.*” şeklindedir.

Söz konusu kanuni düzenleme sebebi ile işverenler yalnızca kısa vadeli sigorta kolları yani iş kazası, hastalık gibi sigorta primlerini ödemek zorunda oldukları için iki yerde sağlık sigortası primi ödememek adına işçileri SGK bünyesinde sigortalı göstermek yerine ‘işçiler hastalandıklarında zaten çalıştıkları yabancı ülkede tedavi olacaklar’ diye düşünerek işçileri yurtdışında sigortalamaktadırlar.

Anlatılan sebeplerle her ne kadar genel fonlar mantığına aykırı olacak olsa da işverenlerin hatalı işlemleri sebebi ile işçileri bir kez daha zarara uğratmamak adına söz konusu taslakta “*yurtdışındaki işçiler*” tanımı ile “*yurtdışında çalışmakta olup yurtdışı tazminat bildirgesi işverence kendisine verilen işçiler*” “*yurtdışında çalışıp fona ödeme yapan işverenlerin Kurum’a aylık olarak bildireceği işçiler*” gibi SGK bünyesinde sigorta primleri işverence yatırılmayan işçileri de kapsayacak şekilde bir düzenleme yapılmıştır.

MADDE 3: İlgili fonlar oluşturulmuştur.

MADDE 4: Yurtdışı İstihdam Yönetmeliği düzenlenmiştir.

MADDE 5: Kanunun yayımı tarihinden önce açılmış alacak davalarının durumu düzenlenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1: Geçmiş dönemlere ilişkin alacaklar için Fon’a pay aktarılması düzenlenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. Bu Kanunun yayımı tarihinden önce bu Kanun kapsamında alacağı olan yurtdışı çalışanlara oluşturulacak yurtdışı tazminat fonu ödemeleri düzenlenmiştir.

MADDE 6: Yürütme maddesidir.

MADDE 7: Yürürlük maddesidir.

4447 SAYILI İŞSİZLİK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1.- 25.8.1999 tarihli ve 4447 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasına “ve 506” ibaresinden önce gelmek üzere “Uluslararası İkili İşgücü Anlaşmaları hariç olmak üzere 27.11.2007 tarihli ve 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Kanununun 24 ve 27 nci maddeleri kapsamındaki sigortalılar ve çalışanlar” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2.- 4447 sayılı Kanunun 47 nci maddesine aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“1) Yurtdışı tazminatı: Uluslararası İkili İşgücü Anlaşmaları hariç olmak üzere 5718 sayılı Kanunun 24 ve 27 nci maddeleri uyarınca çalışan yurtdışındaki işçilerin yabancı devletlerce diplomatik, siyasi, hukuki ve ekonomik husumetler nedeniyle ana işverenlere ödenmeyen veya ödemesi geciktirilen hakkeşleri nedeniyle alamadıkları her türlü alacaklarına karşılık olarak ödenmesi gereken tutarı,

m) Yurtdışı tazminat fonu: Yabancı devletlerce diplomatik, siyasi, hukuki ve ekonomik husumetler nedeniyle ana işverenlere ödenmeyen veya ödemesi geciktirilen hakkeşlerden kayba uğrayan sigortalı işçilere, çalışanlara ödenecek miktarın biriktiği fonu,”

MADDE 3.- 4447 sayılı Kanuna 54 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Yurtdışı tazminat fonu:

MADDE 54/A.- (1) Yurtdışı Tazminat Fonunun;

A) Gelirleri;

a) TCMB vergi öncesi karının % 00.1 inden,

b) Yurtdışında T.C vatandaşlarını çalıştırmak suretiyle hizmet veren gerçek ve tüzel kişilerin bu hizmet bedellerini tamamen veya kısmen yurtiçine transfer ettikleri ayın sonunda ilgili hizmet bedellerinden yapılacak % 0.1’lik kesintiden,

b) Fonun açık vermesi durumunda Devletçe sağlanacak katkılardan,

d) Yabancı Devletlerden ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizlerden,

e) Diğer gelir ve kazançlar ile bağışlardan,

f) Bu bentlerden elde edilen kazanç ve iratlardan elde edilecek gelirlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratlardan,

B) Giderleri;

a) Yurtdışı sigortalılara verilen tazminatlardan,

b) Yurtdışı tazminat sigortası hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için Yönetim Kurulunun onayı üzerine Kurum tarafından yapılan giderler ile hizmet binası kiralınması, hizmet satın alınması, bilgisayar, bilgisayar yazılım ve donanımı alım giderlerinden,

c) Kurumun ve /veya ana işverenin alacakları için yurtiçi ve yurtdışından sağlayacağı hukuk hizmetleri giderlerinden,

ç) Gerektiğinde yurtdışı taahhüt ve hizmet sektörlerinde çalışan gerçek ve tüzel kişilere Cumhurbaşkanlığı kararı ile yapılacak geçici işgücü destek ödemelerinden,

d) Diğer giderlerden,

oluşur.

(2) Yurtdışı sigortalılığın yurt içi veya yurt dışında başlamasıyla birlikte, çalışanlar ile bunların işverenlerinin yurtdışı tazminat hak ve yükümlülükleri de işlemeye başlar.

(3) İşveren olası bir kriz öncesinde ve/veya sırasında Yurtdışı İstihdam Hizmetleri Yönetmeliği kapsamında örneği Kurumca hazırlanacak üç nüsha yurtdışı tazminat bildirgesi düzenleyip, 60 gün içinde bir nüshasını Kuruma göndermek, bir nüshasını yurtdışı çalışanlarına vermek ve bir nüshasını da işyerinde saklamakla yükümlüdür. Yurtdışı Tazminat Bildirgesinde belirtilen alacakların işçi tarafından Kurum'a bildirim yapılmasından itibaren sonraki ay başlamak üzere peşin olarak Kurum tarafından Yurtdışı Tazminat Fonu'ndan işçilerin başvurusunda belirtilen banka hesaplarına ödeme yapılır. Olası kriz döneminin sona ermesi ve /veya sonlanması ihtimalinde ise işveren ek bir bildirgeyle 30 gün içinde Kuruma bunu bildirmek zorundadır. Kurum ilgili Bakanlıklarla görüşerek durumu netleştirir, aksi durumda Kurum bildirgeleri ve ek bildirgeleri değerlendirerek çalışanların mağduriyetlerini gidermek için önceden tedbirlerini alır. Cumhurbaşkanlığı geçici kriz dönemlerinde gerektiğinde yurtdışı taahhüt ve hizmet sektörlerinde çalışan gerçek ve tüzel kişilere Cumhurbaşkanlığı kararı ile fondan geçici yurtdışı işgücü destek ödemeleri yapabilir. Ödemelerin mahsubu en geç altı ay içerisinde gerçekleştirilir. Bu ödemelerin mahsubu yönetmelik ile düzenlenir.

(4) Çalışanların yurtdışı tazminatı için bu maddede belirtilen ödeme ve hizmetlerden yararlanabilmesi için tazminat bildirgesi ile birlikte doksan gün içinde Kuruma doğrudan veya elektronik ortamda başvurusu gerekir. Mücbir sebepler dışında, başvuruda gecikilen süre yurtdışı tazminatı almaya hak kazanılan toplam süreden düşülür. Çalışanların mağduriyetlerinin yabancı devlet tarafından giderilmesi durumunda yapılan ödemeler çalışanları mağdur etmeyecek şekilde peşinen veya 6 ila 12 aylık taksitler halinde ücretlerinden mahsup edilir. Bu konuda oluşacak vergi, sigorta ve prim borçları çalışanların lehine olarak dikkate alınmaz ve herhangi bir gecikme faizi ve cezası uygulanmaz.

(5) Yurtdışı tazminatı alan sigortalı işsizlere bu Kanunun 48 inci maddesinde belirtilen esas ve usuller çerçevesinde Kurumca belirtilen ödemeler yapılır ve hizmetler sağlanır;

(6) İşveren tarafından geçici görevle yabancı ülkeye gönderilen sigortalıların hak ve yükümlülükleri bu görevi yaptıkları sürece devam eder. Ülkeye dönmeleri ve 51 inci maddede belirtilen koşulları yerine getirmeleri halinde kendilerine işsizlik sigortasından hak ettikleri ödemeler yapılır ve hizmetlerden yararlanmaları sağlanır.

MADDE 4.- Bu Kanunda yer alan hususların uygulanması en geç üç ay içinde Dışişleri, Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar ile Hazine Maliye Bakanlığınca hazırlanacak Yönetmelik ve bu Kanuna göre yeniden düzenlenecek olan Yurtdışı İstihdam Yönetmeliği ile belirlenir.

MADDE 5.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 5718 sayılı Kanun uyarınca Türkiye Mahkemelerinde açılmış olan davalarda bu Kanun hükümleri de uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1.- Bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla TCMB A.Ş.'nin 2020 yılı vergi öncesi Kurum karından yapılacak Kurumlar Vergisinden bu Kanun uyarınca öngörülen kesinti ile aynı tutardaki Hazine ve Maliye Bakanlığı kesintisi Bakanlık tarafından bir Kamu Bankasında oluşturulacak Yurtdışı Tazminat Fonuna yatırılarak söz konusu fon oluşturulur.

GEÇİCİ MADDE 2.- Bu Kanunun yayımı tarihinden önce bu Kanun kapsamında alacağı olan yurtdışı çalışanlara oluşturulacak yurtdışı tazminat fonundan 22.5.2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu ve iş sözleşmelerinde akdedilen hak ve tazminatları gerektiğinde işverenlerine rücu edilmek kaydıyla ve kanuni faiz ile beraber ödenir.

MADDE 6.- Bu Kanun 1.1.2020 tarihinden geçerli olmak üzere yayımını takip eden tarihten 3 ay sonraki aybaşında yürürlüğe girer.

MADDE 7.- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.